

Basilij Magni Caesariensis Episcopi singularis libellus de ueterum, & praesertim poetarum libris, legendis.

<https://hdl.handle.net/1874/455414>

84
BASILII

MAGNI CAESARIEN-

sis Episcopi singularis eruditionis li-
bellus de ueterum, & praesertim po-
etarum libris, legendis.

Cui addita est epistola elegantissima

diui Hieronymi, eiusdem fere ar-

gumenti, ad Magnum orato-

rem Romanū, Cum Scho-

lijs Erasmi.

BASILII MAGNI DE
gentilium scriptorum libris
euoluendis libellis sane
aureus.

Uita sunt filij quæ hortantur me ad ea uobis consulenda quæ optima esse duco, quæq; uobis si illa sequimini, profutura cõfido: quippe & huiusmodi ætas, & multarũ rerum usus; & insuper (quod omnia maxie docet) in utranq; partẽ mutatiõnis satis esse expertũ, humanæ rege me fecere peritũ: Itaq; possum his qui nuper uitam ingressi sunt quasi uiam aliquam, qua tutissime proficiscantur ostẽdere. Accedit ad hoc quod naturali necessitudine me post parentes nemo est uobis propinquior. Quamobrem ego quidem erga uos non minus beneuolentiæ habeo quàm ipsi

parentes. Vos autem puto (nisi forte me
uestra mens fallit) cum me intuemini pa-
rentura desiderio haud quaquam moueri.
Sic igitur quæ à me dicentur ea uos susci-
pere ac sequi parati estis: in secundo eritis
ordine laudatorum apud Hesiodum. Sin-
minus ego sane nihil molestum dicam.

Vos autem meministis carminum illorum
in quibus ille poeta inquit. Optimum illu-
lum esse qui per se ipsum quæ agenda sint
conspicaretur. Sequenti autem gradu qui
aliorum consilia sequeretur, qui uero ad
neutrum horum aptus esset eum pœnitus
esse inutilem. Nec uos ulla admiratio tes-
neat: si quotidie ad magistros euntibus
uobis ueterumq; uirorum & ingenio &
doctrina præstantium, per ea quæ illi scri-
pta reliquere continuum usum & familia-
ritatem habentibus; ego aliquid uti

lius ex me ipso inuenisse profitear. Equidē
hoc ipsum moniturus uenio, non oportere
uos huiusmodi uiris ita mentis uestrę gub-
ernacula permittere; ut quacunq; ducunt
ea sequamini, sed id duntaxat quod utilita-
tem affert ab illis accipiētes, scire etiam si
sit opus contemnere. Quæ igit̃ ea sint &
quæadmodū discernant̃, id iam uobis ape-
riam hinc sumens initiū. NOS quidem o-
bitramur, nec bonū quicquā existimandū
censemus, neq; appellandū, quod utilitatē
nobis hucusq; suppeditet. Non itaq; digni-
tatem amplitudinēq; maiore, non corporis
uires, non formam, non magnitudinē, non
a cunctis hominibus habitos honores, nō
ipsum imperiū, non quicquid dici pōt in hac
uita excellēs. Sed lōgius nr̃ę pcedūt spes,
& ad alterius uitæ pparationē cuncta mo-
limur. Quæ igitur ad hanc uitā conferant̃

ea nos totis uiribus optanda quærendaq;
esse arbitramur, Quæ uero illucuscq; pueni
re nequeūt, ut nullius momenti despiciēda
sunt. Quæ nam tamen ista sit uita, & quo
pacto illa uiuatur, id sane ostēdere plus ne
gocij esset, q̄ nos in p̄sentia susceperimus,
maiores etiā auditores q̄ ipsi nunc estis ad
p̄cipiendū requirit, hoc solum cum dixero
satis abunde uobis dixisse putabo. Si quis
omnē post creatos homines felicitatē men
te concipiat, simulq; in unū congerat uni
uersam, ne paruā quidem partem illorū bo
norū adæquare comperiet. Sed a minimo
illius uitæ bono omnia humana simul co
lecta magis abesse, q̄ umbrā & somnium
a ueris rebus. Immo uero ut propiori utar
similitudine; quanto in omni re preciosio
r est anima q̄ corpus, tanto utriuscq; uitæ
differentia est. Ad hanc porro uitam sacri
ducunt sermones p̄ occulta nos erudiētes,

donec tam profundum illorum sensum per
ætatem nobis percipere posse non licet, in
alijs non omnino diuersis quasi in umbris
quibusdam speculisq; oculos mentis exer
cere debemus, eos imitantes qui ad certa
men se comparant, qui & saltu & motu
manuum in ludo exercitati, callidius dein
ceps in certamen descendunt. Et nobis
profecto certamen quoddam incumbere
putandum est, & quidem omnium certas
minum maximum: cuius gratia cuncta ten
tanda sunt: & totis uiribus incumben
dum. Ad huiuscemodi rei præparationem,
& poetis & oratoribus & scriptoribus cæ
teris, omnibus deniq; hominibus inhæren
dam, unde nobis ad ingenij exercitationē
aliqua sit accessura utilitas. Velut igitur
hi qui tingunt cum primo quibusdam mo
dis id quod colorem recepturum sit præ
pararunt, tandem postea florem superius

ducunt siue purpureum siue quemuis alium, eodem nos itidem modo, si ut indelibilis sit apud nos probitatis sententia cupimus, cum his extraneis disciplinis fuerimus imbuti, tunc sacris & occultis operam dabimus, & quasi solem in aqua prius uidere assuefacti, ad ipsam lucem dirigemus intuitum. Si qua igitur conuenientia utrinque sit, perutilis nobis erit talis cognitio: si autem nulla sit ea tamē adinuicem conferre, & in quo differant internoscere non parum nobis fructus præbebit ad potioris confirmationem. Sed qua similitudine uitemur ad hanc rem ostendendam. Nempe ut plantæ propria uirtus est fructum producere, afferunt tamen aliquem ornamentum & frondes ipse circa ramos diffusæ, ita profecto & animæ præcipuus quidem fructus est ueritas, non inanimatum tamen est hac extranea circumdata

ri sapiētia, quæ tanq̄ frondes quædam, &
fructui tegmē præbeat, & speciē intuenti
bus lætiorē ostendat, Hoc fecisse aiunt
Mosen illum summa prudentia uirum, cu
ius apud omnes gentes maximum est in sa
pientia nomen, qui non prius ad dei cons
templationem accesserit, quàm in Aegy
ptiorum disciplinis mentem exercuisset,
Hæc eadem ferunt de Daniele sapienti,
cum apud Babylonios Caldeorum sapien
tiã imbibisset, postea reḡ diuinar̄ attigis
se doctrinã. Sed iã satis abunde demõstra
tũ est, nõ inutilē esse mētibus nostris hanc
extraneã scientiã, Nũc uero quo pacto illa
nobis accipienda sit, dicendum uidetur.
PRIMO IGITUR ut à poetis incipiã
cum illi uarij multiformesq; sint, nõ omni
bus quæ ab ipsis dicuntur adhibenda est
mens, Sed cum excellentium uirorum fa
cta aut dicta commemorant, tunc tota mē

te moueri atq; inflammari debemus, maxi
meq; conari ut tales ipi simus, quales illi fu
ere. Quum uero in improborum hominū
mentionem incidunt, fugienda est illorum
imitatio, auresq; claudendę, non secus atq;
ipsum ferunt Vlyssēm ad Syrenum can-
tus. Prauę em̄ confabulationes uiaę quæ-
dam sunt ad facinora. Quamobrem omni
diligentia curandum est, ne inter illam quā
plerunq; sermones habent festiuitatem la-
tenter aliquid admittamus mali, ut hi qui
uenena melle permixta absorbent. Non
igitur laudabimus poetas neq; cum iurgia
referunt, neq; cum scurras aut amantes,
aut ebrios aut dicaces imitantur: neq; quū
diuite mensa cantuq; dissoluto felicitatem
diffiniūt, minime uero cum de his aliquid
dicunt, & maxime cum de illis ita narrant,
quasi plures sint, atq; discordes. Nam apud
eos & frater in fratrem coniurat, & paren

tes filijs, filijꝫ parentibus inferunt bella.
Deorum uero adulteria atqꝫ amores & sce-
lestos concubitus, & eos maxime summi
ac principis (ut illi asserunt) Iouis; quæ ne
de pecudibus quidem sine rubore quis di-
ceret, his relinquemus qui in scæna uer-
santur.

HAEC EADEM dicenda sunt, & de
cæteris scriptoribus, & tunc maxime cum
ad uoluptatem loquuntur. Sed nec ora-
torum artem mentiendo imitabimur. Nec
eñ in iudicio, neque usquam alibi mentiri
nos decet. Qui rectum ac uerum iter
uitæ elegimus, quibus interdicta sunt men-
dacia, legis præcepto. Sed tunc maxi-
me oratores amplectemur, cum aut uirtus
tem extollunt, aut uicia effulminant. Ut
eñ ex floribus cæteri quidē nihil sumunt
præter odorem atque colorem. Apes ue-

ro mella etiam inde sciunt excerpere, ita
qui non solam festiuitatem uerborum se-
quantur, fructum aliquem percipere possunt,
sed quoniam in apum mentionem incidimus,
prosequamur hanc similitudinem. Ille enim
nec omnes pariter flores adeunt, nec si quos
adeunt, eos totos absument. Sed eo solo
ablato quod operi suo aptum sit, reliquum
omne ualere sinunt. Et nos quoque si
sapimus cum id excerpserimus, quod
ueritati amicum, consentaneumque sit,
cætera omnia transgrediemur. Et uelut
in rosis legendis sentes uitamus: ita
quantum utiliter scriptum est accipientes,
reliqua quæ nocere possunt declinabimus.

PRINCIPIO IGITUR disciplinarum
quamlibet considerare oportet & ad
fidem dirigere. Lapidem ad filium Do-

rico prouerbio redigentes, Et quoniam ad
hanc nostram uitam per uirtutem ascendit
tur, uirtus autē ipsa multū à poetis, multū
ab historicis, multo etiam magis à Philoso
phis laudatur, eorum uerbis maxime est in
hærendum. Neq; em̄ parum habet utilita
tis consuetudo quædam & familiaritas uir
tutum, mētibus iuuenum animisq; infusa;
cum maxime inhærere soleant, & pene in
delibilia esse, quæ in tenera ætate discunt
tur, propter annorum mollitiem profunde
inuista, Et quid aliud Hesiodum uoluisse
putādum est, cum illa scripsit carmina, quæ
uniuersi decantant, Aspera inquit primo,
& pene in uia, & sudoris continui, & labo
rum plena est uia quæ ad uirtutem ducit,
Quamobrem nec cuiusuis est, propter ara
duitatem illam capescere, nec capescenti fa
cile ad cacumen euadere. Sed ubi id supe
raueris, ex eius fastigio uidere licet, ut uia

illa lenis sit, & pulchra, utq; expedita & fa-
cilis, & longe iucundior q̄ altera, quæ ad
uicia ducit: quam uniuersam simul arrip-
posse (idem poeta testatur.) Mihi quidem
uideretur nihil ob aliud q̄ ut ad uirtutem
probitatemq; adhortaretur ista dixisse, ne
laboribus uicti, ante finē desisteremus, sed
& si quis alius similiter uirtutem laudarit,
eius sermones promptissime recipiemus.
Ego autem è quodam uiro qui ad inuesti-
gandas poetarum mentes acutissimus ha-
bebatur audiui cū diceret, totam Homeri
poesim laudem esse uirtutis, Omniaq; il-
lius poetæ huc tēdere, nisi qd interdū in-
cidēs sit. Verū in eō loco uel maxīe id patē-
re, cū finxit Cephaleniorū ducē naufragio
eiectum tantum abfuisse, ut illos quibus &
solus & nudus apparuit uerecundia aliqua
auerteret, quando quidem pro uestibus uir-
tute illum dixit ornatum, ut primo regina

eum cū rege uerita sit: deinde reliqua Phœ-
acum multitudo tāti putauit, ut relictis es-
pulis quibus commessabātur unum illum
cuncti intuerentur, nullumq; illorum esse
qui eo tēpore magis quicq; ab dijs opraret,
q̄ Vlysem fieri, quanq; & nudū & naufra-
gum. Aiebat ille poetæ interpres, hoc in
loco Homæ clara uoce clamare. O HO-
mines sit uobis cura uirtutis, quæ & cum
naufrago enatat, & in littore nudum eie-
ctū fortunatis Phœacibus uenerabiliorem
ostendit, & profecto ita res est, nā cætera
om̄ia magis possidētium sunt quā cuiusq;
ut in talari ludo huc & illuc transeuntia,
SOLA uirtus & uiuenti, & mortuo stabi-
lis est, & firma possessio. Qua ratione mor-
tus mihi uidetur Solon cum inquit ad diui-
tute diuitias, quoniam uirtus firma est, di-
uitias uero alias alius possidet, similia his

sunt & à Theognide dicta, qui inquit de
um (quemcunque tandem is senserit) uas
rie hominibus talentum appendere. Alio
enim tempore diuitijs affluere, alio nihil
possidere. Hæc eadem fere à Prodicò
Sophista quodam in loco suorum libroꝝ
rum de uirtute, ac uicijs sapientissime scri
pta sunt. Cui quidem præstandæ sunt
aures, neq; spernendus est ille uir. Is ue
ro itaque inquit, quantum ego memini,
nam eius uerba non teneo, nisi q; sine me
tro sic ait, **HERCVLEM** cum is adole
scens esset uestræ ferme ætatis, diu secum
multumq; dubitasse, utram uiam caperet,
cum duas uideret, unam uoluptatis, alte
ram uirtutis. Inter ambigendum autem du
as accessisse Matronas, has uero esse &
uirtutem & malitiam. Statim quidem igit
& si illæ silerēt, manifestā fuisse diuersitatē
illarū, uideri enim alteram accuratissime

ornatam, fluentem delicijs, & omnium uoluptatum examen post se trahentem. Hanc itaq; omnia ostentantem, & multo etiam plura pollicentem secum trahere Hercule tentauisse. Alteram uero asperam & duram, seueramq; intuentem talia e contra dixisse, polliceri se nec uoluptatem aliquam, nec quietem, sed labores, pericula, sudoresq; infinitos terra mariq; tolerandos: praemium aut illorum fore (ut ille aiebat) deum fieri. Et hanc demum Herculem secutum fuisse dicit, et fere omnes qui modo aliquid in philosophia scripsere, ut quisq; maxime potuit, uirtute laudarunt. Quibus sane credendum est, conandumq; ut in uita nostra id ostendamus. Nam quisquis ea quae alij uerbis, duntaxat philosophantur, rebus ipsis affirmat, is uere sapit, caeteri uelut umbrae uolitant. Nec secus ea res se habet, quam si pictor egregiam uiri formam imitatus sit: hic uer-

ro re uera talis existat: qualē ille in tabula
expresserit. **QVI** em̄ uirtutē cœtu hominū
nū laudant, amplissimisq; uerbis extollunt,
ipsi uero & libidinē tēperantiæ, & questū
iustitiæ anteponunt, hi mea quidē sententiā
nihil differunt ab histrionibus, qui cum
poemata in scœna agūt, sepe reges uel potē
tes prodeunt, cū neq; reges sint, neq; poten
tes, neq; omnino forsitan liberi. At q̄ **Mu**
sicus quidē si id uitare ullo modo potest,
nunq̄ patitur lyram sibi dissonare, neq; cho
ri principes inconcinnū sibi chorū habere.
Ipse uero quispiam secū dissidebit, neq; uis
tam consentaneam uerbis præstabit: Sed
Euripide authore linguā quidem iurasse di
cet, mentem uero iniuratā mansisse, & bonū
num uideri q̄ esse magis cupiet. At hic est
ultimus iniuriæ terminus (si quid credere
oportet **Platoni**) bonū uideri, cum non sis.
Ea igitur quæ de uirtute scripta sunt ita ut
dictū est accipienda censeo. Cū autē præcla
B

ra facta maiorū aut memorię successione,
aut poetarū, uel hystoricorū libris, usq; ad
nostrā ætatē cōseruata sunt, nec huius quē
gnis utilitatē negligemus. Vt Tecce Peri
cles Atheniensis cū eū quādam ex fori hoībus
pbris lacefferet, nihilo est irritatus, neq; aīo
cōmotus. Sed per uniuersam diē pseueras
tū est, cū ille nullo maledicto abstineret, hic
uero tanq̄ ea res nihil ad se ptineret contē
neret. Vespere aut iam factio, & tenebris
exortis cū surgator ille uix eo tpe abire uel
let. Pericles famulo cū lumine accito, pro
secutus est ipsum, ut sibi quā longa esset hæc ad
philosophiā exercitatio. ITEM cū quādam
iratus, Euclidi Megarēsi necē minaret, idē
q; se facturū esse iuramēto firmaret. Euclis
des cōtra iurauit se profecto illū placaturū,
effecturūq; ne sibi inensus foret. Quam
oplū succurrere mētibus hoīm iam ita effers
uescentiū. Tragœdię eū nequaquā est credē

dū dicēti, Inimicas armabit ira manūs. Sed
potissimū esset nullo modo irasci, Sin id fie
ri nō pōt, at rationis freno moderandū est,
nec pmittendū longius efferri. Sed reduca
mus orationē nostram ad clarorū uirorum
exēpla. PVLsavit q̄spiam Socratē Sophro
nisci filiū, faciē eius petulantissime cēdens.
Socrates uero nō repugnauit, sed illius irē
ac petulantiaē se permisit. Donec ei uultus
undiq̄ tuber fieret. Vex ubi ira illius sati
ata est, Socrates q̄dem nihil aliud egit, nisi
q̄a frōti suē inscripsit p̄cussoris nomē quē
admodum statuis fieri solet. Ille inquit hoc
opus effecit, nec ulterius ulcisci perrexit.
Hæc quæ nostris similia sunt perdigna
esse imitatione duco. Hoc enim Socra
ticum illi nostro conuenit, quod monet
ut percutienti maxillam unam alteram
porrigamus, tantum abest ut ulciscā
mur. Id autem Periclis aut Euclidis simile
est illi quo monemur persequētes expecta

re, & benigne iras illorū tolerare, & inimicis bona precari, non autē maledicere, q̄ erit in illis etiam præeruditus, is postea præceptis acquiescet. Nec quasi impossibilia sint aspernabitur. Haud sane prætereundū est Alexandri regis memorabile factū, qui cū Darij filias in captiuis haberet, mirè immo dū ut ab omnibus prædicabatur formosas, nec uidere quidem uoluit, turpe esse ratus eos qui uiros uicesset, à mulieribus superari, hoc illi nostro conuenit, quod aspiciens mulierē ad uoluptatem, & si rem non consumet, tamen quia id concupiuit in corde suo, crimine non caret. Illud autē Clinia Pythagore familiaris difficile est credere non dedita opera, sed fortuito nostris conuenire, qui cū posset trium talentorū damnū iureiurando sibi delato effugere, soluere quidē maluit quā iurare: quanq̄ sine piurio id facere liceret. Audiuerat ille ut quidē mihi uidetur præceptū domini iuramēta ueteran

tis. Sed redeo ad id quod in principio dice-
bam, non omnia nobis recipienda sunt; sed
tū utilia. Etenim cū eos cibos qui obesse
possunt corpori diligenter uitemus, absur-
dissimū est disciplinæ quibus animus alitur
rationē nullā habere, sed tanquā torrēs aliq̄s
quæcūq; fors obtulerit sine delectu immer-
gere. Et cū gubernator nō temere nauē uē-
tis pmittat, sed ad portū dirigat; & sagitta-
rius ad signū, & faber & architectus finē
aliquē suæ artis respiciat iniquū est, nos ab
eiusmodi opificibus in cognoscēdis rebus
nostris superari, neq; eīm manualiū operæ fi-
nis aliq̄s est, uitæ autē humanæ finis est unus
quē intueant̄ hī qui bene uiuere querunt.
Quod si nulla ratione hūc atq; illuc in uita
iactaremur, qd̄ inter nos atq; rates guber-
naculis carentes interesset? Vex̄ ut in mus-
sicis gymnificq; certaminibus eorū dē sunt
exercitatiōes quorū & præmia. Nec ullus,
cū se palestra aut Pancratio exercuisset, ly-

ra deinde at tibia certat neque enim Polydamas
id agebat, nec Milon. Sed alii ante Olympi-
cum certamen currus sistebat curretes. Mi-
lon vero in clypeo uncto stabat, nec depelli
ab eo ulla vi poterat, sed resistebat non secus,
ac statua plumbo affixa. Quod si Marsie, aut
Olympi musicam essent meditati relicto pul-
vere; atque gymnasio sero coronas, gloriaque
assecuti essent, aut effugissent ne corpora sua
derisui haberent. Sed nec Timotheus reli-
cta musica sua in luctaminibus uersaretur;
neque enim assecutus fuisset, ut cunctis musicis
longe antecelleret, cui tantum superat artis, ut
quoties libuisset animos hominum, & uehementi
accederet harmonia, & rursus molli ac pla-
cida deleniret. Quippe aliquando cum in A-
lexandri conuiuio eum cantum quem Phrygium
appellant modularetur, usque adeo regem exci-
tasse dicunt, ut ad arma capienda profiliret,
atque iterum ad comestationes; epulasque redue-
xisse modulatione mutata. Tantas uires ha-

bet in Musicis gymnificisq; certaminibus ad
finem suū directa excitatio. Sed quoniam
in coronaz, atq; pugilū mentionem incidi
mus prosequamur: & aliquantisper in ea re
Porro illi quadā incredibili laborz, tollerā
tia vires adepti cum infinitis sudoribus in
gymnasio manarint, innumerasq; plagas in
exercitatione tulerint, Victū aut non uolu
ptariū neq; iocundū, sed quem magister lus
di præscripserit, uictitarint, & in cæteris
omnibus (ne orationē protrahā) ita institus
ti, ut uita añ certamē acta meditatio fuerit
certaminis, tandē se nudāt in stadio & sum
mo labore ac periculo decerāt, ut oleastri
aut apij aut eiusmodi corona donēt, uictos
resq; à præcone buccinent. Nos uero qbus
præmia uitę nostrę adeo mirabilia proposi
ta sunt, ut nec magnitudo eorū dici possit:
nec multitudo numerari; in utranque aus
tem securi dormientes; altera manu cas
pescere, posse credemus: permulti sa

ne essent illusi, & Sardanapalus ille primas
omniū partes in beatitudie ferret, uel Mar
gites forte quē neq; aratorē, neq; fossorē,
nec cuiusquā rei actorem fuisse Homerus
ait: Si utiq; Homero credendum est potius
quā Pittaco, q̄ inquit, arduū esse bonū exi
stere. Multis enim laboribus susceptis uix
eorū bonorū cōpotē fieri cōtingit; quorū ni
hil in hac uita esse simile pauloante diceba
mus. Non igit̄ desidendū est nobis, nec pro
breui uoluptate maximæ spes abiiciēde, ni
si uelimus & pati conuitia, & pœnas subi
re, nō hic apud hoīes, quanq̄ ne hoc q̄dem
paruū recte sentiendi, sed aut sub terra, aut
ubicūq; sint illa iudicia. NAM qui non ex
uoluptate deliq̄t, is forte aliqua dignabit̄
uenia. Qui aut̄ ex proposito peiora elegit,
nullā habet excusationem quin multiplici
pœna afficiat̄. Quid igit̄ faciēdū est, dicet
quispiā; quid aliud; q̄ curę animā habendā,
cæteris om̄ibus pro nihilo habitis. Nō erō

go corpori seruiendū, nisi quantū summa
cogit necessitas : sed anima bonis artibus
imbuenda, & ex corporis uinculis ac passio-
nū societate p̄ philosophiā eximēda. Illud
præterea efficiendum est, ut corpus laboris
patientissimū sit. Ventrī aut̄ non ad uolu-
pratē, sed ad sustentationem porrigendū.
NAM qui semper cœnas atq; coquos mē-
te agitāt, epularū gratia terras mariaq; per-
scrutant, miserabili admodū seruitute pre-
munt, & grauissimo dño tributa pendunt,
nihil leuius patiētes, q̄ hi q̄ apud inferos
pœnas dant. Vere ignē diuidētes, & cribro
aquā ferētes, & p̄ fossū uas implere anhe-
lātes, nullū finē laboris habentes. Tonderi
aut̄ aut amiciri ultra quā necessitas sit, aut
miserorū est secūdū Diogenē aut iniuriorū.
Itaq; occupatū esse in corporis ornatu: nō
minus turpe dicendū arbitror, quā ut pelli-
cē esse aut adulate. Quid em̄ refert homi-
ni gnauo xystide amicitia, an uili aliqua ue-

ste dūmodo corpus ab intēperie tuteſ. Qd
& in cæteris obseruandū est, ne qd supuas
cuo moliamur, nec plus corpi tribuamus,
q̄ aię cōmodū sit, neq; em̄ minus turpe ē ui
ro, q̄ uere hoc cognomīe dignus existat, niſi
miā corpis curā habere q̄ ad aliā q̄uis pas
sionē effœminatū esse. Omne porro studiū
ponere ut corpi q̄optime sit hoīs est se ipm̄
ignorātis, nec intelligētis sapiēs illd' q̄ nō id
qd cernit̄ est homo, sed opus est maiori sapi
entia, ut quisq; uestrū qd tandē ipse sit, pos
sit agnoscere. Ver̄ enim uero id asseq; nō
expiata prius mēte, impossibilius est, q̄ lip
pis oculis solē p̄spicere. Expiatio aut̄ animę
fit (ut breuiter simul & abūde uobis dicā)
per cōtemptū earū quas nobis sensus por
rigūt uoluptatū, NON igit̄ oculi pascēdi
sunt absurdis spectaculoꝝ miraculis, non
aspectu corpoꝝ uoluptatis stimulos relin
quentiū. Nō per aures sonus infundendus,
qui animā corrūpere possit. Nam & nequi

xia & ignauia ex huiusmodi Musica recipi
enda est, qua usus David poeta sacrorum
carminū regē (ut ferūt) ab insania liberauit
Pythagoras etiam cum iuuenibus quibus-
dam uino fertis saltuq; per ciuitatem lasci-
uientibus obuiat & iussisse dicitur ei qui
modos tibia faciebat, ut mutata harmonia
Doricum personaret. Quod ubi factum
est bacchantes illos adeo respuisse ferunt,
ut ferta abijcerent, & rubore uultus uere-
cundiam confessi, domum abirent, tantum
interest corrupta an salubri Musica imple-
are. Quamobrem ab hac quidem Musi-
ca, quæ nunc in usu est, non aliter abhor-
rendum uobis censeo quàm à quauis fœs-
ditate. Iam uero eos uapores qui odora-
tum delectent aeri misceri, aut unguentis
perungi, etiam interdicare uobis erubesco.
Quid dicendū est de his uoluptatibus, quæ
gustu aut tactu fiūt, an dubitandū quin illæ
quæ eiusmodi sint, ut nisi quis eas caueat, uē

tri ac feminis seruire eos ueluti pecora cō-
pellant. Deniq; (ut summatim dicā) uniuersum
corpus despiciendū est, nisi in luto uolu-
ptatū uelimus submergi, aut certe tm̄ ei in-
dulgendū, ut Philosophiæ, ut inq; Plato, mi-
nisteriū prestare possit. Eadē ferme quæ Pla-
to & Paulus monet, dū ait nō oportere nos
prudentiā aliquā corporis habere ad uolu-
ptates. NAM hi q; corpus optime nutriūt
animā uero quæ eius seruitio uti debet, ne-
gligunt, nihil ab his differūt, q; ut organa q̄
optima habeant summo studio cōquirūt, ar-
te uero cuius gratia illa organa sunt cōpara-
ta despiciūt. Prorsus igit̄ cōtra obseruandū
est. Nā castigare corpus & cōpescere eius
impetus ut immanē quandā beluā oportet
& eiusdē aduersus animā temerarios mo-
tus rationis habena cohibere atque sedare.
Nō aut̄ frena uoluptatū remittere, & anis-
mæ curā abijcere, & instar Aurigæ uiolen-
tia equoz; tractim deferri, nec Pythagoræ

meminisse, q̄ cū intelligeret quendā ex familiaribus suis cibis exercitationibusq; ut pinguis fieret curare, hīc (inqt) non cessat molestiorē sibi carcerē instruere. Quod genus molestiē cū suspicaret Plato corpori suo impendere, Achademiā insalubrē Atticę locū ferūt ex industria delegisse, ut plus q̄ bona habitudo corporis, ceu uitis nimia luxuries, ob eam rem amputaret. IPSE q̄q; iā audiui ex medicis summā corporis ualitudinē periculosam esse. Cū igit̄ hęc nimia indulgētia, & ipsi corpori inutilis sit, & aię impedimentū afferat, in ea re studiū ponere manifestissima est insania, Quod si corpus contēnere assuefacti essemus, parū cetera huius uitę admiraremur. Quid em̄ tibi opus esset diuitijs, si uoluptates corporis aspernare, eędem non uideo nisi forte quę inuaret (ut in fabulis de Draconibus fertur) reconditos thesauros uigilando custodire. Qui aut̄ ad hęc contēnenda inge-

nue eruditus esset, plurimū ab omni facino
re, & v̄bo & ope abhorrere. Et q̄cqd ultra
sufficiētiā foret, siue id Lydia gleba eēt, si
ue formicarū auriferarū op̄, tāto magis de
spiceret, quāto minus indigeret. Sufficiētia
aut ipsa nō libidie uoluptatū, sed nature ne
cessitate diffiniēda est. Nā q̄ excedūt neces
sitaris terminos, similes sunt his q̄ p̄cipites
deserūt, nihil stabile inueniētes ubi possint
cōsistere, nullū terminū p̄cipitatiōis haben
tes. Sed quanto plura amplectunt, tantidē
aut etiā plaris indigēt ad uoluptates implē
das. Diuitiarū em̄ (ut ait Solon) nullus est
terminus. Verū ad eā rē Theognide magi
stro utendū est, q̄ ita inqt. Neq; diuitias cu
pio, neq; uoto precor, sed mihi cōtingat ex
paruo uitā agere om̄i carentē molestia. Por
ro nō sine beneuolētia quadā mihi in mēte
uenit Diogenis sentētia humana oīa simul
cōtemnentis, q̄ magno rege ditiorē se p̄dis
cabat q̄ ipse uidelicet pauciorū indigeret.

At nobis nisi Pythij Misijs adsint talēta, &
infinita soli iugera, & numerosa armētorū
examina nihil sat erit. Oportet autē, ut ego
quidem arbitror, nec absentes diuitias opta-
re, nec p̄sentibus gloriari, nisi quantū scias
uti. Sapienter em̄ Socrates qui cū uideret
hoiē diuitijs affluentē eaq; de causa & fa-
stidio quādam gloriabundū uadere, nō prius
inquit te admirabor quā notū mihi fuerit, quo
pacto scias uti fortunis tuis. An uerō Phy-
dias Polyclethusq; si auro aut ebore gloria-
ti essent, ex quibus aliter Iliensibus Iouē, al-
ter Iunonē Argiuis effinxit, ridiculi habe-
rent, aliena bona sibi glorię fore putātes,
propriā pro arte qua illud aurū p̄ciosius fa-
ctū est silētio p̄tereuntes, nos autē humanā
uirtutem non satis decoris ipsam per se ha-
bere arbitrantēs minori reprobatione dis-
gnos putabimus. At diuitias quidem con-
temnemus & uoluptates despiciemus,
uerum blanditias & adulationes sectabimur.

mur: & Archilochęę uulpis calliditate, mul-
tiplicitateq; gaudebimus: AT nihil est qđ
æque fugere debeat sapiens quā ad ostensio-
rationē uiuere, & populares aures sequi,
non aut uerā rationē usq; adeo ducē uiuen-
di habere, ut etiā si omnes hoīes reclamant,
nihil mutet corq; quę recte instituerat, etiā
si infamia uel pericula subire pro recte factis
neceſſe sit: nam qui aliter institutus est,
is nihil differre uidet̃ ab Aegyptio sophis-
ta, qđ & arbor fiebat & aqua & fera & quic-
quid liberet, Siquidē ipse quoq; mō lauda-
bit iustitiam, si id placere audientibus intel-
liget, mō eam uitupabit, si is apud quos lo-
quit̃ iniurias esse gratas cognoscet. Et qđ
propriū assentatorū est, ut Polypus ad spes-
ciē subiecti soli colorē mutat, ita & ipse ad
uoluptatē audiētū uariabit sententiā. Sed
hæc in nostris libris discemus pfectius. In
presentia uero umbrā aliquam uirtutis de-
scripsim⁹ ex his extraneis doctrinis. QVI

ENIM diligenter è quauis re colligunt
utilitatē, & si minuatim id agant, tamen ut
magna flumina multa ex multis locis acci-
piūt incremēta. Nā (id quod inq̄t poeta) si
parū paruo superaddas, idq̄ frequēter faci-
as, nō ad pecunię duntaxat augmentū recte
dictū fuisse putandū est, sed ad cuiusuis sci-
entię. Bias q̄dem igit̄ unus ex septē sapien-
tibus filio suo in Aegyptios proficiscenti,
rogantiq̄ patrē quid nā agēdo maxime sibi
gratū faceret. Si uiaticū (inq̄t) ad senectutē
cōpares, uirtutē nimis pro uiatico intelli-
gens, sed arctioribus terminis illā circūscri-
bens, utpote q̄ eius utilitatē humanæ uitæ
spacio definiuit. Ego aut̄ siue quis Titoni
senectutem, siue uiuacissimi apud nostros
Mathusalę, qui mille annos minus triginta
dicit̄ uixisse, si deniq̄ uniuersum tēpus ex
quo fuerūt hoīes, metiat̄ ridebo puerilem
eius sententiā contēplans longū, & insene-
scibile sæculū. Quod quidē tale est ut quē-

admodū immortalis animæ, ita etiā illius se-
culi nullū finē mens possit cōcipere. At qđ
uiaticū paremus? Omnis lapis (ut dicunt)
mouendus est. Vnde aliqua utilitas ad eā
rē sit nobis futura, non igit̃ quia ardua sunt
& laboriosa, idcirco torpescemus: sed mee
mores illius sententię. **O P O R T E T** uide
licet unūquemq; uitā probatissimam elige-
re, expectare aut̃ ut consuetudo faciat illā
iocundā, atq; dulcē uideri, ea sequi aggredi-
emur. Turpe est em̃ cū tēpus per socordiā
abierit, tūc demū illud reuocare cū præter
dolorē nihil sit amplius reuocanti reditur.
Ego igit̃ quæ optima esse rebar, partim nūc
uos admonui, partim omni uitæ tempore
admouebo. Vos aut̃, cū tria sint morborū
gña, ut ne uos ei similes præstetis, quod ins-
sanabile est, neu ita mente egrotetis ut plæ-
riq; solent corpore egrotare. Nā hi qui par-
ua in ualetudine agunt̃ ipsi proficiscunt̃ ad
medicos, q; uero grauiori morbo præmunt̃,

ad se curantes accersunt, at hi in atrā bilem
insanabiliter transuecti sunt, nec uenientes
qdem medicos recipiūt. Quod uos nō pa-
tiamini nunc, recta cōsilia aspernātes.

ARGUMENTVM EPI

stolæ sequentis.

Ruffinus subornat Magnū quendā ora-
torē Romanū, q̄ quæreret ab Hieronymo,
cur libris ecclesiasticis admisceret literas
ethnicorū, & sacra prophanis cōtaminaret.
Huic rationē reddit, ostēditq̄ quatenus id
liceat, & quorum exēplo id faciat.

HIERONYMVS MA

gno oratori Romano.

Sebesium nostrū tuis monitis
profecisse, nō tā epistola tua q̄
ipsius pœnitidine didicimus.
Et mirum in modum, plus
correptus placuit, quā errans læserat.
Certauerunt inter se indulgentia paren-

tis, & filiꝝ pietas, dum alter præteritum
non meminit, alter in futurum quoque
officia pollicetur. Vnde & mutuo nobis tri-
bique gaudendũ est: quia nos filiũ recepimus
tu discipulũ cõprobasti. Quod aut̃ quæris
in calce epistolæ tuæ: cur in opusculis no-
stris, secularium literarũ interdũ ponamus
exẽpla: & candorẽ ecclesiæ, ethnicorũ sordi-
bus polluamus. Responsum breuiter habe-
to. Nunquam hoc quæreris, nisi te totũ
Tullius possideret, si scripturas sanctas le-
geres, si interpretes earũ, omisso Volcario
euolueres. Quis em̃ nesciat & in Moyse, et
in prophetarũ uoluminibus quædã assump-
pta de gentiliũ libris, & Solomonẽ philoso-
phis Tyri, & nõnulla proposuisse, & aliqua
respondisse. Vnde in exordio prouerbiorũ
cõmonet, ut intelligamus sermones prudẽ-
tiæ, uersutiasq; uerborũ, parabolas, & obs-
curũ sermonẽ, dicta sapientũ, & enigmata
quæ proprie dialecticorũ & philosophorũ

sunt, Sed & Paulus apostolus Epimenidis
 poetæ abusus uersiculo est, scribens ad Ti-
 mō: καὶ τὸ αἰψῶσαι, κακὰ θηρία, γασέρεσ' ἀργαῖ
 id est, Cretenses semp mendaces, malæ be-
 stie, uêtres pigri. Cuius heroici hemistichiū
 postea Callimachus usurpauit. Nec mirū
 si apud Latinos metrū nō seruet, ad uerbū
 expressa translatio, cū Homerus eadē lin-
 gua uersus in profam, uix cohæreat. In alia
 quoque epistola, Menandri ponit senarium:
 φθίγει γὰρ ἡὲν χεῖρ' ἀομιλίαι κακαί, id est:
 Corrūpunt em̄ mores bonos colloqa mala.
 Et apud Atheniēses in Martis curia dispu-
 tans, Aratū testē uocat, Ipse em̄ & genus
 sumus, qđ Grece dī: τὸ γὰρ καὶ ἡύοσ' ἰσμέρ.
 Et est clausula uersus heroici, Ac ne parū
 hoc esset, ductor Christiani exercitus &
 orator inuictus pro Christo causam agēs:
 etiā inscriptionē fortuitā, arte torquet in ar-
 gumētū fdei. Didicerat em̄ à uero David
 extorquere de manibus hostiū gladiū, &

Golię superbissimi caput proprio mucro-
ne trūcare. Legerat in Deuteronomio dñi
uoce p̄ceptum, mulieris captiuę radendū
caput, supercilia, omnes pilos & unguēs
corporis amputandos, & sic eam habendā
in coniugio. Quid ergo mirū, si & ego sapi-
entiam secularē propter eloquij uenustatē,
& mēbrorum pulchritudinē, de ancilla atq;
captiua Israelitidē facere cupio? & si qcqd
in ea mortuū est, idolatrię, uoluptatis, erro-
ris, libidinū, uel p̄cido, uel rado: & mixtos pu-
rissimo corpi uernaculos ex ea genero dño
Sabaoth: Labor meus in familiam Christi
p̄ficit, stuprū in alienā, auget numerū con-
seruorū. Osee accepit uxorē fornicariam
Gomer filiā Debelaim, & nascit̄ ei de me-
retrice filius Iezrael, qui uocat̄ semen dei.
Eliāias nouacula acuta, barbā, & erura radit
peccantiū. Et Ezechiel in typo fornicātis
Hierusalē tondet cæsariē suā: ut quicqd in
ea absq; sensu & uita est, auferat̄. Cypria-

nus uir eloquētia pollens & martyrio, Fir-
miano narrante mordeſ, cur aduerſus De-
metrianū ſcribens, testimonijs uſus ſit pro-
phetarū, & apoloꝝ: quæ ille ficta & cō-
menticia eſſe dicebat, & nō potius philoſo-
phorū & poetarū, quorū autoritati ut ethni-
cis cōtraire nō poterat. Scripſerunt contra
nos Celfus atq; Porphyrius, priori Orige-
nes, alteri Methodius, Eusebius & Apolli-
narius fortiffime reſponderunt. Quorum
Origenes octo ſcripſit libros, Methodius
uſq; ad decē milia ꝑcedit uerſuum, Euse-
bius & Apollinarius uiginti quinꝫ & tri-
ginta uolumina condiderunt. Lege eos &
inuenies nos cōparatione eorū imperitiſſi-
mos: & poſt tanti tēporis ocium, uix quaſi
per ſomnium quod pueri didicimus, recor-
dari. Iulianus Auguſtus ſeptem libros in
expeditione Parthica, aduerſum Chriſtum
euomuit: & iuxta fabulas poetarū, ſuo ſe-
nſe lacerauit. Si cōtra hūc ſcribere tētaues

ro, puto interdices mihi ne rabidū canem,
philosophorū & Stoicorū doctrinis, id est,
Herculis claua repercutiā: quā Nazarenū
nostrū, & (ut ipse solebat dicere) Galileum
statim in prelio senserit: & mercedē lingue
putidissime, contumelijs perfoffus acceperit.
Iosephus antiquitatē approbans Iudaici
populi, duos libros scripsit cōtra Appia-
nē Alexandrinū grammaticū: & tanta secu-
larium profert testimonia, ut mihi miracu-
lū subeat, quō uir Hebræus & ab infantia
sacris literis eruditus, cunctā Græcorū bi-
bliothecā euoluerit. Quid loquar de Phi-
lone, quē uel alterū uel secundum Iudæum
Platonē critici pronunciant: Currā per sin-
gulos. Quadratus apostolorū discipulus,
& Atheniensis pontifex ecclesie, nōne A-
driano principi, Eleusinae sacra inuisenti, li-
brū pro nostra religione tradidit: Et tantæ
admirationi omnibus fuit, ut persecutionē
grauissimā, illius excellens sedaret ingeni-

um. Aristides philosophus, uir eloquentissi-
mus, eidē principi apologeticū pro Christi-
anis obtulit, cōtextū philosophorū senten-
tijs: quem imitatus postea Iustinus, & ipse
philosophus, Antonino Pio & filijs eius se-
natuicq; librū cōtra gētiles tradidit, defen-
dens ignominiā crucis, & resurrectionem
Christi tota p̄dicās libertate. Quid loquar
de Melitone Sardensi episcopo? Quid de
Apollinario Hierapolitanæ ecclesiæ sacer-
dote, Dionysioq; Corinthiorū episcopo, &
Taciano, & Bardesane, & Hireneo Photi-
ni martyris successore: qui Origenis hære-
seon singularū uenena, ex quibus philosopho-
rū fontibus emanarint, multis uolumibus
explicarunt: Pantenus Stoicæ sectæ philo-
sophus, ob p̄cipue eruditionis gloriā, à De-
metriano Alexandriae episcopo, missus est
in Indiam: ut Christū apud Brachmanas, et
illius gētis philosophos p̄dicaret. Clemens
Alexandrinæ ecclesiæ presbyter, meo iudi-

cio omniū eruditissimus, octo scripsit Stro-
matū libros, & totidem ὑποτυπώσεων, & all-
um cōtra gentes, pædagogi quoq; tria uo-
lumina. Quid in illis indoctū, imò quid nō
è media philosophia est; Hūc imitatus O-
rigenes, decē scripsit Stromateas, Christia-
norū, & philosophorum inter se sententias
cōparans; & omnia nostræ religionis dogma-
ta de Platone & Aristotele, Numenio,
Cornutoq; confirmans. Scripsit & Milcia-
ades contra gentes uolumen egregiū. Hip-
polytus quoq; & Apollonius, Romanæ ur-
bis senatores, propria opuscula cōdiderūt.
Extant & Iulij Aphricani libri, qui tēporū
scripsit historias; & Theodori, qui postea
Gregorius appellatus est, uiri apostolicæ
signorum atq; uirtutum, & Dionysij Ale-
xandrini episcopi; Anatolij quoq; Laodis-
cenæ ecclesiæ sacerdotis, necnon presbyte-
rorum Pamphili, Pierij, Luciani, Malchio-
nis, Eusebij Cæsariensis episcopi, & Eustas-

thij Antiocheni, & Athanasij Alexādrini;
Eusebij quoq; Emiseni, & Triphilij Cy-
prii, & Asterij Scithopolitæ, & Serapionis
cōfessoris: Titi quoq; Bostrensis episcopi:
Cappadocūq; Basilij, Gregorij, Amphilo-
chij: qui omnes in tantū philosophorū do-
ctrinis atq; sentētijs suos refarciunt libros:
ut nescias quid in illis primū admirari debe-
as, eruditionem seculi, an scientiam scriptu-
rarum. Veniam ad Latinos. Quid Tertul-
liano eruditius, quid acutius? Apologeti-
cus eius & contra gentes libri, cunctam se-
culi obtinent disciplinam. Minutius felix
causidicus Romani fori, in libro, cui titu-
lus Octavius est: & in altero contra ma-
thematicos, si tamen inscriptio non menti-
tur autorem, quid gentilium scripturarum
dimisit intactum? Septem libros aduersus
gentes Arnobius ædidit: totidemq; discipu-
lus eius Lactantius, q de ira quoq; & opifi-
cio dei duo uolumina condidit: quos si les-

gere uolueris, dialogorū Ciceronis in eis
suis licet desit eruditio, tamen nō deest eru-
ditionis uolūtas, Cyprianus quod idola diū
nō sint, qua breuitate, qua historiarū omniū
scientia: quorum uerborū & sensuum splē-
dore perstrinxit: Hilarius meorū confessor
temporum & episcopus, duodecim Quin-
tiliani libros & stilo imitatus est, & nume-
ro: breuiq; libello quem scripsit contra Di-
oscorum medicū, quid in literis possit, osten-
dit. Iuuenus presbyter, sub Constantino
historiam domini saluatoris uersibus expli-
cauit: nec pertimuit Euangelij maiestatem,
sub metri leges mittere. De ceteris uel mor-
tuis uel uiuentibus taceo: quorum in scrip-
tis suis & uires manifestæ sunt & uolun-
tas. Nec statim praua opinione fallaris con-
tra gentes hoc esse licitum, in alijs disputati-
onibus dissimulandum: quia omnes penē
omnium libri, exceptis his qui cum Epicu

ro literas non didicerunt, eruditionis doctrinaeque plenissimi sunt. Quanquam ego illud magis reor, quod dictati uenit in mentem, non te ignorare quod semper à doctis uiris usurpatū est: sed per te mihi proponi ab alio questionem, qui forte propter amorem historiarum Salustij, Calpurnius cognomento Lanarius sit. Cui quæso ut suadeas, ne uescentium dentibus edentulus inuideat: & oculos caprearum, talpa contemnet. Diues (ut cernis) ad disputandum materia, sed iam epistolaris angustia finienda est.

PRÆCEDENTIS EPI- stolæ Scholia.

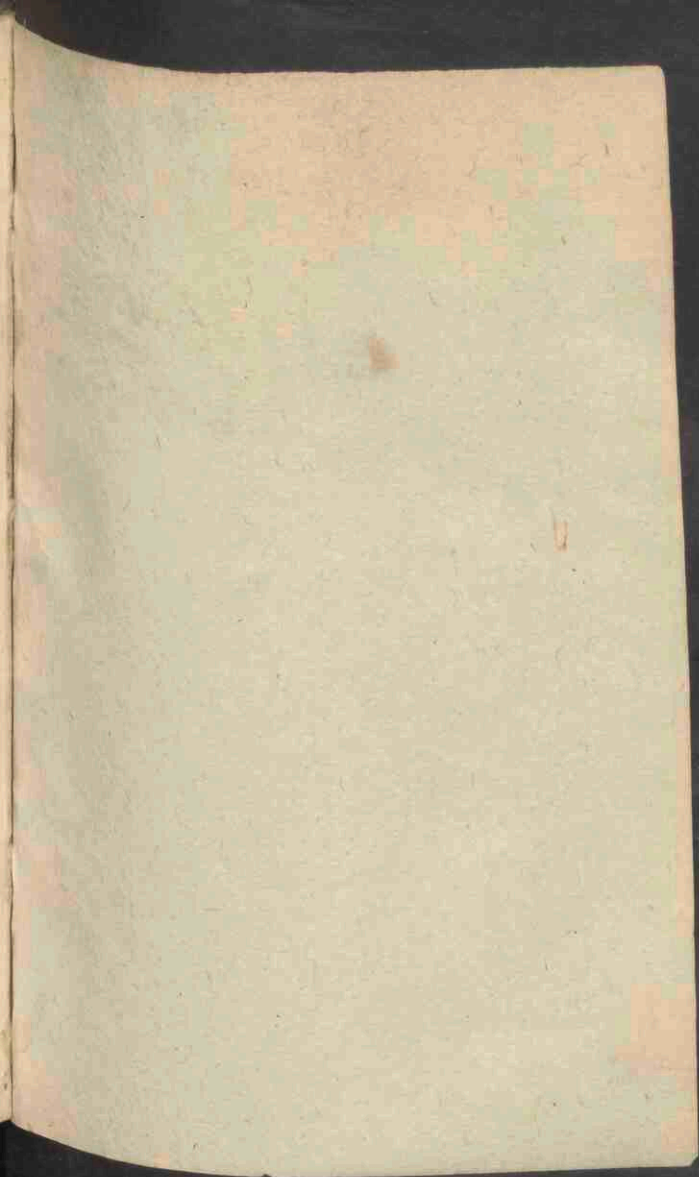
Missio Volcatio euolueres.) Volcatius commentaria scripsit in Ciceronem, ut testatur Seneca. Pro Volcatio quidam inepti supposuerant supercilio. O audaciam, statim mutare, quod non intelligas. Dialecticorum.) Ad hos refert uersutias argutarum propter elenchos. Ad Titum.) κεντεσ

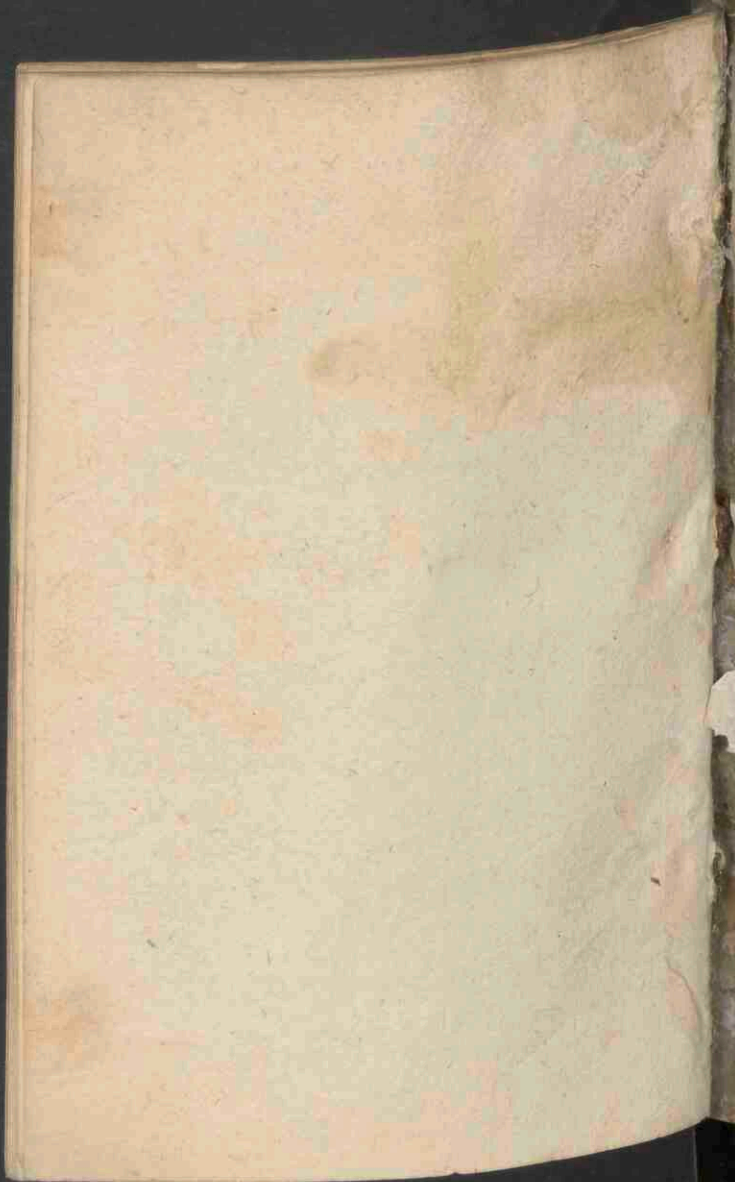
ἀσι ψεύσα, κακὰ θηρία, γὰς εἰσοῦ ἀργαί. I. Creten
ses semper mendaces, malæ bestiæ, uentres inertes,
θηρίον proprie bestia significat noxiam, ut uiperã,
crocorilum. Et ipsos uentres uocat, hoies uentri de/
ditos. Hic uersus celebris factus est syllogismo, quo
cant, ψὺς ὀμῶσα, id est, mentiens: hunc em̄ in exē
plum adducunt. Ponit senarium.) Nam est iambi/
cus trimeter: φθίγγου ἦθη χροῦ ὀμιλίαι κακαί
id est, Mores probos, colloquia corrumpunt mala.
Quod Græce dicitur: τὸ γὰρ καὶ γένος ὀμῶσα.)
.i. Huius em̄ & genus sumus: ē hemistichiu Arati in
Phænomenis, quod opus adhuc extat. Inscriptã igno
fortuitã.) Quia inuenerat Athenis, arã in scriptã igno
to deo. Est aut̄ maxie rhetoricū, cū id qd̄ suademus
ut fiat, iã factū esse dicamus. Suadeo ut colatis deū,
quē iam colitis, sed ignotū. Itē de Leone narrat Phi
lostratus, cū prodisset ad populū suaturus cōcordiã,
statimq; populus risisset obesum, ut erat. Ridentis, in
quit: Est mihi uxor me crassior, tamen unus lectu/
lus capit cōcordes: discordes ne tota qdem domus.
Atq; ita fortuitū risum uertit in argumētū suadēde
concordiã. Et mixtus.) Græci misceri pro coire di/
cūt, quod & hic significat. Vernaculos.) Vernas uer
naculos uocat. Verna seruus est domi tuæ natus: qd̄
genus seruorū simillimū erat liberis, Cōtumelijs p/
tossus.) Quid est contumelijs perfoffus, an magnū il
quis illi beluæ maledixerit. Legendū igit̄, conto per
fossus: sic em̄ scribit Orosius, dum post sceleratissimū
mū uotum, quo monichos & episcopos omnes in
cendio destinarat, ab obuiio quodam equite conto
ictus interijt. Vel alterum uel secundum iudæum.)
Codices dissident. Legendum censeo: uel alterum,
uel iudæum Platonem. Critici.) Critici uocabantur

censores alienorū operum, a κρινω iudicio. ὑποτυ
πώσιω) In quibusdam libris additum est, id est,
dispositionum: opinor legendum, expositionum.
Nam ὑποτύπωσις est, cū res explicatur, & ocu-
lis proponitur. In eis ἐπιτομῶν.) id est, compendi-
um siue abbreviationem. Calphurnius.) Sæpius in-
culcat hunc Calphurnium Salustianum, nec ad-
huc liquet quisnam sit, nisi quod a calidis fu-
gnis & lanionibus dicta uidentur cognomi-
na, ut luxuriosum intelligas simul &
ferocem ac tyrannicum. Ruffinum
enim, opinor, notat.

1875026

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

2441-44

